

saaledes har fremsat om Lovforslaget, skal jeg dog sige, at i den Gruppe, hvoraf jeg er Medlem, vil man paa velvillig Maade skride til nærmere Overvejelse af Forslaget. Jeg haaber, at det maa blive Genstand for en Udvalgsbehandling. Det er muligt, at vi derigennem kunde komme til et saadant Forslag, at det vilde kunne tilfredsstille og blive gennemført i dette Ting.

Goos: Bevillingssystemet med Hensyn til Teaternæring har jo historisk Berettigelse hos os, og jeg tror ogsaa, at der kan anføres gode, principielle og teoretiske Grunde for at bevare det. Naar de dramatiske Forfattere og Direktører — eller mange, som aspirere til at være Direktører — ønske Friheden paa dette Omraade, er det meget naturligt, men det er jo ikke alene det Hensyn, der maa tages. Spørgsmaalet maa tillige være, om Samfundet kan være tjent dermed, og det er jo mest et Erfaringsspørgsmaal. Hvad nu Erfaringen siger om Bevillingssystemet, som det hidtil er brugt hos os, er jeg ikke nøje bekendt med, særlig ikke med Hensyn til Forholdene i Provinserne, men jeg tror, lige som den sidste ærede Taler, at det kunde være højst betænkeligt at indføre Teaterfriheden der. Det kan gerne være, at Resultaterne af det nuværende System efterhaanden, som det flyder ud, og de Grundsætninger, som have ført til dets Anvendelse, ikke strengt fastholdes, ikke ere saa gode, som man kunde ønske, men jeg tvivler paa, at Friheden vil bringe meget bedre Resultater, jeg tror snarere, at de ville blive værre. Der siges nok i Motiverne, at der er Rimelighed for, at den frie Konkurrence vil skaffe de dygtigste Kræfter frem, det er dem, der ville vinde. Ja, det bliver et stort Spørgsmaal. Hvor mange dygtige eller mindre dygtige Kræfter eller maaske lige saa dygtige Kræfter, men som blot ikke have den forretningsmæssige Smarthed, ere ikke gaaede til Grunde paa den Vej, som nu den frie Næring lokker dem ind paa? For ikke at tale om selve Kunstnerne, Skuespillerne — hvor mange af dem, som nu styrte til, mange med meget liden Føje, for at optræde som dramatiske Kunstnere gaa ikke nu til Grunde, eller hvor mange naa at hæve sig op til virkelig Kunstnerrang? Men hvor mange flere ville ikke blive lokkede til af den frie Næring? Det taler heller ikke til Gunst for den, at det gamle Frihedsland England ikke har den.

Imidlertid kan det gerne være, at Stem-

ningen i Almindelighed er for at prøve en ny Bane, indtil man har set dens Resultat, og det er jo muligt, at man bør give efter for denne Stemning under særligt Hensyn til, at det nuværende System antages ikke alle Vegne at have bragt gode Resultater, maaske navnlig efter, at der er kommet nogen Løshed ind i Haandhævelsen af de Grundsætninger, hvorefter det oprindeligt blev bygget. Gaar man ind herpaa, er det vel ikke en Nødvendighed, men dog vistnok en naturlig Følge, at Censuren i dens nuværende Form ophæves. Saa vil jo Tanken være den: De dramatiske Forfattere, Teaterdirektører o. s. v. skulle ind under den almindelige Lovgivning; der skal ikke være nogen særlig Tvang, nogen særlig Frihedsindskrænkning for dem; de skulle have Lov til at drive denne Næring under de Vilkaar, som gælde for enhver anden Næring, og lige som enhver anden Mand, der ikke ved nogen forudgaaende Censur hindres i at foretage de lovmæssige Handlinger, han har for, men saa kræver ganske vist Modstykket dertil, at der heller ikke maa være noget Privilegium hverken for dramatiske Forfattere eller Teaterdirektører, og i den Henseende føler jeg mig ikke tilfredsstillet ved Paragrafferne 5 og 6, som tale om den almindelige Retshaandhævelses Indskriden og Betingelserne for denne. Det er jo givet, at dramatiske Forfattere og Teaterdirektører maa være de samme Vilkaar undergivne med Hensyn til Tvang, Retshaandhævelse og Myndighedernes Indskriden som andre, naar man skal fastholde det Princip: ens Ret for dem som for andre Borgere. Men saa falder det mig for Brystet, naar § 5 bestemmer — og jeg kan ikke læse det anderledes —, at en Indskriden fra Politiets Side med Forbud o. s. v. først skal kunne ske, efter at Forbrydelsen er fuldbyrdet. Først efter at Stykket en Gang er blevet opført, kunne de komme og sige: Dette er stridende mod Loven, og vi forbyde den videre Opførelse, som det hedder, eller som det hedder senere: det opførte Skuespil — det forudsættes at være opført. Men nu er det dog en given Regel i vor Ret, at ikke blot den fuldbyrdede Forbrydelse straffes, men ogsaa Forsøget paa Forbrydelse straffes og mødes af Retshaandhævelsen. Hvorfor skal man lade den første Opførelse passere, før man kan skride ind? Alle andre Borgere maa finde sig i, at naar der bevislig foreligger Forsøg paa Forbrydelse, skrider man ind med alle de Tvangsmidler, som nu Retsplejeloven eller Straffeprocessen hjemler. Saa siger man